

Informatienota voor de raad

Datum 17 november 2021

Onderwerp	Shelter City 2022
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder D. De Jong

Informant W.J. Wiegersma
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498
Email W.Wiegersma@zwolle.nl
Bijlagen 1. Reflection rapport Shelter City Zwolle 2021

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het reflectierapport over het Shelter City Zwolle programma van 2021 en de geleerde lessen die opgepakt worden in 2022.

Datum 17 november 2021

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Op 13 november 2015 heeft de raad van de gemeente Zwolle de motie 'Zwolle komt op voor mensen die zich inzetten voor mensenrechten' unaniem aangenomen. Daarmee vroeg de raad het college:

1. te komen met een plan voor de start van Shelter City Zwolle om de opvang van mensenrechtenverdedigers mogelijk te maken. Streef in ieder geval de volgende doelen na:
 - a. opvang en bescherming van mensenrechtenverdedigers;
 - b. empowerment van mensenrechtenverdedigers;
 - c. betrokkenheid bij en bewustwording van inwoners over mensenrechten door het stimuleren van kennisoverdracht;
 - d. imagoversterking van Zwolle als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten;
2. stel in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken, Justitia et Pax (inmiddels Justice and Peace) en maatschappelijke partners een uitvoeringsprogramma op en bied organisaties, bedrijven en particulieren de mogelijkheid om een bijdrage (financieel of in natura) te leveren aan Zwolle Shelter City.

Hier heeft het college gehoor aan gegeven door een samenwerking te starten met Windesheim Honours College als uitvoerende partner en Justice and Peace Nederland als coördinator van het landelijke programma. Zwolle sloot zich in 2017 aan bij het netwerk van Shelter City (<https://sheltercity.nl/>). Sindsdien heeft Zwolle drie mensenrechtenverdedigers ontvangen, zijn er twee fototentoonstellingen georganiseerd en hebben de gasten lezingen gegeven om bewustwording over mensenrechten bij inwoners te stimuleren en kennis over te dragen.

Met het raadsbesluit van 12 december 2019 besloot de gemeenteraad om in de eerst volgende perspectiefnota structurele financiering af te wegen. Dit heeft de gemeenteraad gedaan op 12 november 2021. Met het goedkeuren van de begroting voor 2022 zijn er ook in 2022 middelen beschikbaar voor Shelter City.

Evaluatie Shelter City 2021

Vanaf begin april tot begin juli 2021 heeft Zwolle voor de derde keer een mensenrechtenverdediger mogen ontvangen. Net als in voorgaande jaren wordt het traject afgerond met een reflectierapport opgesteld door de studentenwerkgroep en coördinator van Windesheim Honours college (bijlage 1). Daarnaast is het project geëvalueerd met uitvoerende partij Windesheim, partner Justice&Peace, de gemeente Zwolle en de overige klankbordgroepleden (Jan Nabers - nevenfunctie, Eline Ploegman – Hart voor Zwolle). Met deze nota, en het bijbehorende reflectierapport, wordt u geïnformeerd over de behaalde doelen en de geleerde lessen die opgepakt worden om het project in 2022 tot een succes te maken.

Kernboodschap

Op basis van de jaarlijkse evaluatie en het reflectierapport (bijlage 1) van het Shelter City Zwolle programma in 2021 kan geconcludeerd worden dat twee van de vier door u als raad opgestelde doelen volledig behaald zijn. Het gaat daarbij om de doelen (a) opvang en (mogelijke) bescherming van mensenrechtenverdedigers en (b) empowerment van mensenrechtenverdedigers.

Datum 17 november 2021

Voor de doelen (c) betrokkenheid en bewustwording bij inwoners over mensenrechten door het stimuleren van kennisoverdracht en (d) de imagoversterking van Zwolle als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten, geldt dat het bereik van het programma een belangrijke succesfactor is. Helaas viel het bereik in 2021 wegens o.a. de gevolgen van beperkende coronamaatregelen lager uit dan verwacht. Door een aantal kleine aanpassingen in de uitvoering van het programma zal naar verwachting het bereik in 2022 toenemen.

Toelichting

Empowerment, opvang en (mogelijk) bescherming van mensenrechtenverdediger Sohail

In 2021 heeft het Shelter City programma in Zwolle Sohail opgevangen. Sohail is een mensenrechtenverdediger uit Pakistan. Hij behoort tot een Christelijke minderheid in Pakistan en heeft, mede daardoor, 10 jaar onterecht gevangen gezeten. Sinds Sohail vrij is, strijd hij voor de rechten van gedetineerden en zet hij zich in voor de re-integratie van ex-gedetineerden (bijlage 1, p.4).

Sohail heeft aangegeven erg tevreden te zijn over het verblijf. Hij heeft zijn netwerk kunnen uitbreiden en zijn kennis vergroot. De doelen opvang en (mogelijk) bescherming van mensenrechtenverdedigers (a) en empowerment van mensenrechtenverdedigers (b) zijn daarmee behaald.

Betrokkenheid en bewustwording van inwoners over mensenrechten

In 2021 liep het project tegen een aantal uitdagingen aan die invloed hadden op de mogelijkheden om de betrokkenheid en bewustwording van inwoners over mensenrechten te vergroten. Hoewel het totale bereik niet in cijfers uit te drukken is, valt te verwachten dat door een aantal zaken in 2022 anders te organiseren het bereik groter zal zijn.

De twee grootste uitdagingen waren Corona, met de bijbehorende maatregelen, en culturele verschillen tussen de mensenrechtenverdediger en de werkgroep. In het rapport (p.12) leest u over de invloed van Corona:

- dat de mensenrechtenverdediger eerst 8 dagen in quarantaine heeft gezeten,
- dat een deel van het trainingsaanbod van Justice&Peace online aangeboden werd,
- dat reizen naar omliggende landen dit keer geen optie was,
- dat de mensenrechtenverdediger ondanks een beschikbare werkplek bij Windesheim daar weinig nieuwe mensen ontmoete vanwege het dringende advies thuis te werken,
- er minder studenten bij het vrijwilligersteam aangesloten waren omdat een deel terug was gereisd naar eigen land en vakken online volgde en
- de fototentoonstelling moest buiten georganiseerd worden, dit bracht onzekerheden met zich mee.

Naast Corona brachten culturele verschillen tussen de mensenrechtenverdediger en de werkgroep uitdagingen met zich mee rondom de communicatie en het plannen van afspraken (p.13). Hoewel de gevolgen van coronamaatregelen en culturele verschillen niet te beïnvloeden zijn, werd signaleerd dat het opvangen van deze uitdagingen de werkgroep en coördinator veel tijd kostte. Door in 2022 een aantal aanpassingen te doen, worden de werkzaamheden meer gespreid en wordt het bereik en de betrokkenheid van inwoners naar verwachting vergroot.

Imagoversterking van Zwolle als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten

Het vierde doel, de imagoversterking, hangt sterk samen met het bereiken van inwoners. Ondanks de wens om het bereik verder omhoog te brengen, is binnen dit doel een mooie stap gezet. Wegens coronamaatregelen was het namelijk niet mogelijk de fototentoonstelling binnen te organiseren.

Datum

17 november 2021

Hierdoor zijn er 5 billboards gemaakt die 1,5^e maand verspreid door de stad stonden. Dit bracht een aantal kansen met zich mee:

- De fototentoonstelling is online geopend in samenwerking met Justice&Peace, Shelter City Utrecht en de Nederlandse mensenrechtenambassadeur van het ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Aan de fototentoonstelling is een website verbonden ([Shelter City Tour](#)) waarmee ook een deel van het bereik inzichtelijk is (bijlage 1 appendix B).
- De fototentoonstelling wordt nu door andere Shelter City steden in Nederland gebruikt met een link naar de website. Hiermee blijft de fototentoonstelling het imago van Zwolle versterken.

Ondanks de wens om het bereik te vergroten, hebben de studentenwerkgroep en coördinator met deze fototentoonstelling een mooie stap gezet om Zwolle op de kaart te zetten als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten.

In de bijlage kunt u ter verdieping informatie vinden over de impact van het programma. U vindt daar de volgende thema's: fototentoonstelling (p.21), opening van de fototentoonstelling (p. 8), de persberichten in de Stentor, Peperbus en verscheidene kerkbladen (p. 11) en betrokkenheid van vrijwilligers (p.10).

Verbeterpunten

Zoals aangegeven zijn er voor 2022 een aantal verbetermogelijkheden waarmee verwacht wordt de betrokkenheid van inwoners te vergroten. De eerder benoemde uitdagingen vroegen veel tijd van de coördinator en de studentenwerkgroep. Hierdoor werd veel ad hoc georganiseerd en was de betrokkenheid vanuit de klankbordgroep laag. Verwacht wordt om daar met de volgende acties verbetering in te brengen:

- *Werken aan een divers ondersteuningsteam*
Op basis van Zwolse ervaringen en het advies van Justice&Peace wordt gezocht naar 2 extra vrijwilligers die een actievere rol krijgen in de dagelijkse werkzaamheden. Daarvoor wordt gezocht naar een (gepensioneerde) vrijwilliger met levenservaring en enthousiasme voor het thema (naar voorbeeld van Deventer, p. 37) en een jongere vrijwilliger waarmee hij/zij samen werkt. Deze twee vrijwilligers kunnen een deel van de werkdruk van de coördinator ontnemen en dragen bij aan een diverse groep ondersteuners waardoor persoonlijke verschillen zoals leeftijd minder problemen opleveren (p. 16).
- *Match tussen mensenrechtenverdediger, ondersteuningsteam en stad*
Bij Justice&Peace is geïnformeerd over de mogelijkheden rondom de match tussen de mensenrechtenverdediger, de stad en het ondersteuningsteam. De match tussen de mensenrechtenverdediger en de gaststad is een complex proces waardoor daar zeer beperkt invloed mogelijk is.
Een van de oplossingen hiervoor is een divers ondersteuningsteam. Daarnaast heeft de werkgroep in het reflectierapport aangegeven het thema culturele verschillen verder te willen oppakken in 2022.
- *Van ad hoc naar gedeelde werkwijze*
In 2021 werd door de hoge werkdruk in de werkgroep veel ad hoc georganiseerd. Hoewel dit grote flexibiliteit en hoge inzet liet zien, wordt in 2022 gestreefd naar een meer gedeelde werkwijze met de klankbordgroep. Daarom zal in 2022 het handboek dat gebruikt wordt door de studenten ook gedeeld (en mogelijk aangevuld) worden door de klankbordgroep, zo kunnen deze twee groepen

Datum 17 november 2021

beter samen optrekken. Daarnaast zal de samenwerking rondom communicatie eerder en beter afgestemd worden om de kansen om inwoners te betrekken te vergroten.

- Inzetten netwerk klankbordgroep

Nieuwe leden

In 2021 zijn een aantal leden van de klankbordgroep gestopt. Er wordt daarom gezocht naar nieuwe leden voor de klankbordgroep die met hun bestaande netwerk een aanvulling zijn voor de klankbordgroep en het programma. Hiermee zal, naar verwachting, het bereik en de betrokkenheid van de Zwolse inwoners in 2022 worden vergroot.

Vergaderfrequentie

In 2022 wordt de vergaderfrequentie van de klankbordgroep verhoogt. Voorheen kwam de klankbordgroep ééns per kwartaal samen. Aangezien mensenrechtenverdedigers 3 maanden in Zwolle verblijven was de frequentie gedurende die periode laag (slechts eenmaal). Hierdoor is het netwerk, met de mogelijkheden om verbindingen te leggen en het project te ondersteunen, van klankbordgroepleden in 2021 niet optimaal ingezet. Door in 2022 aan het begin, in het midden en op het eind van de 3 maanden samen te komen kan de klankbordgroep beter benut worden.

Consequenties

Door de geleerde lessen uit 2021 op te pakken in 2022 wordt, naar verwachting, het bereik van het project vergroot. Daarbij blijft het binnen dit project onmogelijk om het volledige bereik in cijfers uit te drukken.

Financiën

Op 12 november heeft de gemeenteraad ingestemd met de gemeente-begroting waarin ook een aanvraag voor het project Shelter City was opgenomen. Daarmee is er vanaf 2022 structurele dekking voor het Shelter City programma in Zwolle.

Communicatie

Deze raadsinformatienota wordt gedeeld met de klankbordgroep. Verdere communicatie vanuit de gemeente Zwolle is momenteel niet noodzakelijk, dit wordt weer opgepakt wanneer Zwolle een nieuwe mensenrechtenverdediger verwelkomt.

Vervolg

Windesheim Honours College zal, na vaststelling van de subsidie voor 2021, opnieuw budget aanvragen voor het project in 2022.

Net als voorgaande jaren wordt u uitgenodigd om in gesprek te gaan met de mensenrechtenverdediger die Zwolle in 2022 mag verwelkomen.

Openbaarheid

Ja. Persoonlijke informatie in het reflectierapport is besproken met de mensenrechtenverdediger en mag gedeeld worden.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorstel

Zwolle

Datum

17 november 2021

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer